

Gemau geirfa - Cynllun gweithgaredd

Disgrifiad

Casgliad o gemau geiriau i atgyfnerthu'r eirfa a'r cysyniadau.

Paratoi

Trefnwch y dosbarth yn grwpiau o bedwar.

Lawrlwythwch y rhestr eirfa.

Dewiswch y geiriau yr hoffech eu defnyddio ar gyfer y tasgau ac argraffwch nhw – un copi i bob grŵp.

Torrwch y geiriau allan yn unigol – un copi i bob grŵp.

Torrwch y diffiniadau a'r enghreifftiau allan (gellir peidio â chynnwys yr enghreifftiau, i greu mwy o her, os a phan fo'n briodol) – un copi i bob grŵp

Cadwch gopi heb ei dorri o'r geiriau, diffiniadau ac enghreifftiau er mwyn i'r athro gyfeirio ato.

Argraffwch y taflenni deall – un i bob grŵp.

Argraffwch a thorri allan y Cardiau Cyfathrebu – un i bob grŵp.

Argraffwch y tabl geiriau – un i bob dysgwr.

Adnoddau

Cardiau geiriau

Cardiau diffiniadau/ enghreifftiau

Taflenni deall

Cardiau cyfathrebu

Tablau geiriau

Papur sgrap – un i bob dysgwr ar gyfer sillafu a sgorio

Pensiliau a dilewyr

Cyflwyniad/cyd-destun

Eglurwch y bydd y dysgwyr yn chwarae cyfres o gemau gyda'r geiriau maen nhw wedi bod yn eu dysgu, am arian, swyddi a busnes.

Tynnwch sylw at y siartiau geiriau. Gofynnwch i'r dysgwyr ychwanegu geiriau, mewn pensil, at eu siartiau wrth iddyn nhw chwarae'r gemau.

Os ydyn nhw'n cael unrhyw eiriau yn arbennig o anodd, ychwanegwch nhw at eu colofn geiriau anodd.

Os ydyn nhw'n teimlo'n hyderus eu bod nhw wedi deall gair penodol, gofynnwch iddyn nhw ei ychwanegu at y golofn 'Rwy'n gwybod hwn'.

Wrth iddyn nhw chwarae'r gemau, gallan nhw newid eu meddwl ac ychwanegu, dileu neu symud geiriau o un golofn i'r llall.

Cyflwynwch bob gweithgaredd yn unigol. Bydd rhai gweithgareddau'n cael eu chwarae mewn grwpiau o bedwar, ond ar gyfer rhai o'r gweithgareddau bydd y grwpiau'n rhannu'n ddau bâr.

Amser
2 funud

Dosbarthu adnoddau

Dosbarthu'r siartiau geiriau, cardiau geiriau, diffiniadau ac enghreifftiau.

Amser
10-20 munud

Gêm baru

Gofynnwch i grwpiau weithio gyda'i gilydd i gyfateb y geiriau i'r diffiniadau.

Amser
10-20 munud

Paru parau

Gofynnwch i'r dysgwyr droi'r geiriau a'r diffiniadau wyneb i lawr a'u gosod o amgylch y bwrdd. Yn eu tro, dylai disgyblion droi dau gerdyn drosodd, gan geisio dod o hyd i eiriau a diffiniadau cyfatebol.

Cyflwynwyd gan:

Amser 2 funud	Newid adnoddau Tynnwch y cardiau diffiniadau ac enghreifftiau o bob grŵp. Dosbarthwch y taflenni deall.
Amser 10-20 munud	Geiriau coll – deall Dosbarthwch y taflenni deall a gofynnwch i'r dysgwyr ddod o hyd i'r geiriau priodol i lenwi'r bylchau yn y brawddegau. Gweithgaredd grŵp neu bâr.
Amser 10-20 munud	Cwis diffiniadau Gofynnwch i'r dysgwyr gymysgu'r cardiau geiriau a'u gosod wyneb i lawr mewn pentwr rhwng y grŵp. Gan weithio mewn paruau, mae'r dysgwyr yn cymryd cerdyn ac yn darllen y gair yn uchel. Mae'r partner yn ceisio diffinio'r gair. Yna maen nhw'n cyfnewid swyddogaethau, ac yn gweithio trwy'r cardiau, un ar y tro.
Amser 15-30 munud	Dyfalw geiriau Rhowch y cardiau cyfathrebu i'r dysgwyr. Mae'r dysgwyr yn dewis un o'r ffyrdd o gyfathrebu a restrir ar y cardiau oren gyda'r nod o gael y dysgwyr eraill yn y grŵp i ddyfalu'r gair yn gywir. Gall y dysgwyr ddefnyddio un o'r technegau ar gerdyn glas i'w helpu. Os byddant yn defnyddio cerdyn oren yn unig byddant yn cael dau bwynt am bob ateb cywir. Os byddant yn defnyddio cerdyn cyfathrebu glas, byddant yn ennill un pwynt yn unig. Rhoddir y pwyntiau i'r dysgwr am gyfathrebu'n effeithiol ac i'r dysgwr am ddyfalu'n gywir. Mae pob dysgwr yn cymryd tro, gan weithio trwy'r pentwr o gardiau.
Amser 5-20 munud	Cwis sillafu Gofynnwch i'r dysgwyr osod yr holl eiriau mewn pentwr wyneb i lawr. Un ar y tro, gofynnwch i'r dysgwr dynnu gair a'i ddarllen i weddill y grŵp. Mae'r grŵp yn ysgrifennu'r gair i roi cynnig ar ei sillafu'n gywir. Mae'r dysgwr nesaf yn y grŵp yn tynnu cerdyn ac yn y blaen.
Amser 0-20 munud	Casgliad Gallai'r sesiwn ddod i ben gydag adborth grŵp ar dechnegau cyfathrebu, geiriau anodd a chrynodeb o'r diffiniadau.

Amrywiadau/ehangu ar y gweithgaredd

Gellir dychwelyd at y gweithgareddau hyn dros amser ac ychwanegir geiriau a diffiniadau newydd o feysydd cwricwlwm eraill.

Cyflwynwyd gan:

Taflen Gyfeirio

Gair	Diffiniad	Enghraifft	Dealltwriaeth
Gwario	Defnyddio arian i dalu am rywbeth.	Mae Dylan yn ymdrechu i beidio â gwario ei arian i gyd.	Mae Dylan yn ymdrechu i beidio â _____ ei arian i gyd.
Cost	Gwerth y mae'n rhaid ei gyfnewid am eitem NEU y gwerth y cymerodd i greu rywbeth.	Faint yw cost y lolipop yna?	Faint yw _____ y lolipop yna?
Swydd	Gwaith rheolaidd yr ydych yn cael tâl amdano.	Fy swydd i yw addysgu plant.	Fy _____ i yw addysgu plant.
Darnau arian	Math o arian metel sy'n cael ei ddefnyddio i brynu pethau.	Mae gen i 2 o ddarnau arian £1 yn fy waled.	Mae gen i 2 o _____ £1 yn fy waled.
Cwsmer	Rhywun sy'n prynu nwyddau neu wasanaethau.	Mae Rhiannon yn gweithio mewn siop ac yn helpu'r cwsmer i brynu pethau.	Mae Rhiannon yn gweithio mewn siop ac yn helpu'r _____ i brynu pethau.
Gwerthu	Cyfnewid rhywbeth am arian.	Rwy'n mynd i werthu rhai o fy hen deganau.	Rwy'n mynd i _____ rhai o fy hen deganau.
Eisiau	Dymuno rhywbeth yr hoffech ei gael.	Rwyf eisiau injan dân degan.	Rwyf _____ injan dân degan.
Angen	Diffyg rhywbeth sy'n bwysig i'ch diogelwch neu iechyd.	Mae angen bwyd a dŵr arna i.	Mae _____ bwyd a dŵr arna i.
Prynu	Cyfnewid arian am rywbeth.	Mae Dylan yn mynd i brynu injan dân degan.	Mae Dylan yn mynd i _____ injan dân degan.
Talu	Y weithred o roi arian yn gyfnewid am rywbeth.	Mae'n rhaid i Dylan dalu y siopwr am ei injan dân degan.	Mae'n rhaid i Dylan _____ y siopwr am ei injan dân degan.
Arian parod	Arian ar ffurf darnau arian neu arian papur.	Mae gen i arian parod yn fy waled.	Mae gen i _____ yn fy waled.
Papur	Arian papur sy'n cael ei ddefnyddio i brynu pethau.	Mae gen i 2 bapur £5 yn fy waled.	Mae gen i 2 _____ £5 yn fy waled.
Cyfanswm	Y swm cyfan. Canlyniad adio pethau at ei gilydd.	Os byddaf i'n prynu lolipop am 50c a losin am 10c, mae'n rhaid i mi roi cyfanswm o 60c i'r siopwr.	Os byddaf i'n prynu lolipop am 50c a losin am 10c, mae'n rhaid i mi roi _____ o 60c i'r siopwr.
Arian	Darnau arian neu arian papur sy'n cael ei ddefnyddio i dalu am bethau.	Rwy'n cadw fy arian yn ddiogel mewn blwch cynilo.	Rwy'n cadw fy _____ yn ddiogel mewn blwch cynilo.
Pris	Y gwerth a roddir ar eitem i'w gwerthu.	Pris y tegan hwn yw £10.	Mae'r tegan hwn wedi ei farcio am _____ o £10.
Dewis	Y weithred o ddewis rhywbeth o wahanol opsiynau.	Mae gen i ddewis o lawer o wahanol deganau i'w prynu.	Mae gen i ___ o lawer o wahanol deganau i'w prynu.
Ennill	Cael arian neu rywbeth o werth yn gyfnewid am waith.	Rwy'n gallu ennill arian trwy helpu i lanhau a thacluso.	Rwy'n gallu ___ arian trwy helpu i lanhau a thacluso.
Siop	Lle y gellir prynu eitemau ag arian.	Byddaf i'n mynd i fy siop leol i brynu bara a llaeth.	Byddaf i'n mynd i fy _____ leol i brynu bara a llaeth.
Gwerth	Beth allech chi ddisgwyl i rywun ei dalu amdano neu beth fydech chi'n fodlon ei dalu amdano.	Mae gen i'r hen dedi hwn a oedd yn perthyn i fy nhaid. Er ei fod yn hen iawn, ei werth yw £200.	Mae gen i'r hen dedi hwn a oedd yn perthyn i fy nhaid. Er ei fod yn hen iawn, ei _____ yw £200.
Sgiliau	Galluoedd, doniau neu wybodaeth, y gellir eu defnyddio i wneud tasg yn llwyddiannus.	Mae jyglo, bod yn gyfeillgar, ysgrifennu â llaw, darlunio a meddwl am syniadau da, yn enghreifftiau o wahanol sgiliau.	Mae jyglo, bod yn gyfeillgar, ysgrifennu â llaw, darlunio a meddwl am syniadau da, yn enghreifftiau o wahanol _____.

Cyflwynwyd gan:

Gemau geirfa - Cynllun gweithgaredd

Taflen Gyfeirio

Gair	Diffiniad	Enghraifft	Dealltwriaeth
Banc	Busnes lle mae pobl yn adneuo a chodi eu harian i'w gadw'n ddiogel.	Rwy'n cadw fy arian mewn banc.	Rwy'n adneuo fy arian mewn cyfrif _____.
Cymdeithas Adeiladu	Busnes yn debyg i fanc lle gallwch gynilo eich arian neu gael benthg arian i brynu tŷ. Mae gan gymdeithasau adeiladu aelodau yn hytrach na chwmeriaid.	Rwy'n cynilo fy arian mewn cymdeithas adeiladu.	Rwy'n cynilo fy arian mewn cyfrif _____.
Derbynneb	Cofnod o eitemau sydd wedi eu prynu a'r pris sydd wedi ei dalu.	Fe wnes i brynu tegau ac fe wnaeth y siopwr roi derbynneb i mi i brofi fy mod i wedi talu amdano.	Fe wnes i brynu tegau ac fe wnaeth y siopwr roi _____ i mi i brofi fy mod i wedi talu amdano.
Newid	Y gwahaniaeth rhwng cost eitem a'r arian a gafodd ei roi.	Costiodd fy lolipop 25c a rhoddais i 50c i'r siopwr. Rhoddodd y siopwr 25c o newid i mi.	Costiodd fy lolipop 25c a rhoddais 50c i'r siopwr. Rhoddodd y siopwr 25c o _____ i mi.
Moethau	Eitemau efallai ein bod eu heisiau ond nad oes eu hangen.	Mae tegau a siocledi yn foethau. Efallai ein bod eu heisiau ond nid oes eu hangen.	Mae tegau a siocledi yn _____ Efallai ein bod eu heisiau ond nid oes eu hangen.
Codi arian	Codi arian o gymdeithas adeiladu neu fanc.	Os oes angen arian arna i, gallaf i godi arian o fy nghyfrif cynilo.	Os oes angen arian arna i, gallaf i _____ o fy nghyfrif cynilo.
Ennill	Llwyddo mewn gêm o ymdrech neu lwc.	Os byddaf i'n prynu tocyn raffl, efallai byddaf i'n ennill gwobr.	Os byddaf i'n prynu tocyn raffl, efallai byddaf i'n _____ gwobr.
Cynilo	Rhoi eich arian o'r neilltu ar gyfer y dyfodol yn lle ei wario.	Rwy'n mynd i gynilo er mwyn prynu beic yn lle prynu losin.	Rwy'n mynd i _____ er mwyn prynu beic yn lle prynu losin.
Siec	Darn o bapur y gellir ei ddefnyddio i dalu am bethau, gydag arian sydd mewn cyfrif banc.	Nid oes gen i arian parod gan fod fy arian i gyd yn y banc, felly bydd yn rhaid i fi roi siec i chi.	Nid oes gen i arian parod gan fod fy arian i gyd yn y banc, felly bydd yn rhaid i fi roi _____ i chi.
Benthg	Cymryd rhywbeth gan addo ei ddychwelyd neu roi rhywbeth yn ei le.	Byddaf i'n benthg £1 i brynu'r bar siocled hwn, a'i roi yn ôl pan fyddaf i'n codi arian o fy nghyfrif cynilo.	Byddaf i'n _____ £1 i brynu'r bar siocled hwn, a'i roi yn ôl pan fyddaf i'n codi arian o fy nghyfrif cynilo.
Rhodd	Rhoi arian neu eitemau heb ofyn am unrhyw beth yn eu lle.	Rwyf i wedi rhoi rhodd o £10 i elusen sy'n helpu anifeiliaid sâl.	Rwyf i wedi rhoi _____ o £10 i elusen sy'n helpu anifeiliaid sâl.
Busnes	Gweithgaredd neu sefydliad sy'n gwneud arian trwy werthu nwyddau neu wasanaethau.	Fe wnes i ddechrau busnes, yn gwerthu ffrwythau a dŵr yn y parc.	Fe wnes i ddechrau _____, yn gwerthu ffrwythau a dŵr yn y parc.
Adnau	Arian a delir i gymdeithas adeiladu neu fanc.	Pan fyddaf i'n ennill arian, rwy'n ei adneuo yn fy nghyfrif cynilo.	Pan fyddaf i'n ennill arian, rwy'n ei _____ yn fy nghyfrif cynilo.
Cyflogau	Yr arian a gaiff ei dalu i weithwr gan gyflogwr am y gwaith y mae wedi ei wneud.	Ar ddiwedd pob mis, rwy'n cael cyflog am fy ngwaith.	Ar ddiwedd pob mis, rwy'n cael _____ am fy ngwaith.
Benthyciad	Swm o arian a gaiff ei fenthg, i'w dalu'n ôl yn y dyfodol.	Ces i fenthyciad o £5 i brynu tegau, ac fe wnes i ei dalu'n ôl fesul £1 yr wythnos.	Ces i _____ o £5 i brynu tegau, ac fe wnes i ei dalu'n ôl fesul £1 yr wythnos.

Cyflwynwyd gan:

Taflen Gyfeirio

Gair	Diffiniad	Enghraifft	Dealltwriaeth
Cerdyn Debyd	Cerdyn plastig y gellir ei ddefnyddio i brynu pethau gydag arian sydd mewn cyfrif banc.	Fe wnes i ddefnyddio fy ngherdyn debyd i brynu dillad gan fod fy arian i gyd yn fy nghyfrif banc.	Fe wnes i ddefnyddio fy _____ i brynu dillad gan fod fy arian i gyd yn fy nghyfrif banc.
Gwerth	Beth yw gwerth rhywbeth i unigolyn penodol.	Mae'n debyg y byddai rhywun arall yn dweud mai dim ond 50c yw gwerth fy nhedi, ond i fi mae fy nhedi werth miliynau.	Mae'n debyg y byddai rhywun arall yn dweud mai dim ond 50c yw _____ fy nhedi, ond i fi mae fy nhedi werth miliynau.
Elusen	Grŵp neu sefydliad sy'n codi arian i helpu achos pwysig.	Rwyf i wedi rhoi arian i elusen sy'n helpu plant nad oes ganddyn nhw yr hyn sydd ei angen arnyh nhw.	Rwyf i wedi rhoi arian i _____ sy'n helpu plant nad oes ganddyn nhw yr hyn sydd ei angen arnyh nhw.
Mewn dyled	Gorfod talu dyled.	Rwyf i mewn dyled o £1 i fy mrawd oherwydd ces i fenthyg ganddo.	Rwyf i _____ o £1 i fy mrawd oherwydd ces i fenthyg ganddo.
Cyllideb	Cynllun ar gyfer faint o arian y dylech ei wario.	Rwyf i wedi gosod cyllideb o £4 ar gyfer prynu diodydd a bwyd yn y sinema.	Rwyf i wedi gosod _____ o £4 ar gyfer prynu diodydd a bwyd yn y sinema.
Cerdyn Credyd	Cerdyn plastig y gellir ei ddefnyddio i brynu pethau ond mae'n rhaid talu'r arian yn ôl.	Fe wnes i ddefnyddio fy ngherdyn credyd i brynu dillad ac yna adneuo'r arian yn fy nghyfrif cerdyn credyd.	Fe wnes i ddefnyddio fy _____ i brynu dillad ac yna adneuo'r arian yn fy nghyfrif cerdyn credyd.
Gyrfa	Swydd y mae rhywun yn ei dewis ar sail ei ddiddordebau a chryfderau, i'w dilyn fel gwaith oes.	Roedd gen i swydd yn gwerthu esgidiau cyn i fi ddechrau ar yrfa yn addysgu.	Roedd gen i swydd yn gwerthu esgidiau cyn i fi ddechrau ar _____ yn addysgu.
Busnes	Enw a gaiff ei roi i'r broses o werthu cynnyrch neu wasanaeth.	Fe wnes i ddechrau busnes yn golchi ceir, yna fe wnes i roi'r busnes i fy ffrind.	Fe wnes i ddechrau _____ yn golchi ceir, yna fe wnes i roi'r busnes i fy ffrind.

Cyflwynwyd gan: